Bymiljøetaten

Oslo

Prosjektbeskrivelse

Restaurering av Griseputten, Stormåsan og Tryggdalsmåsan

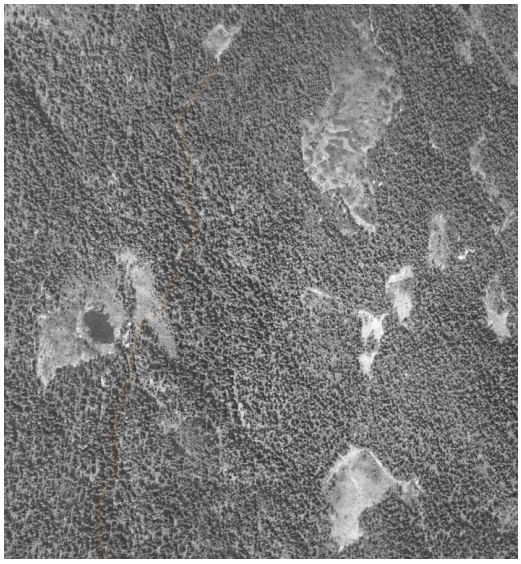

2020

Oslo kommune
Bymiljøetaten
Skog og landskap

Besøksadresse:
Karvesvingen 3, 0579 Oslo
Postadresse:
Postboks 636 Løren, 0507 Oslo

Telefon: +47 21 80 21 80
postmottak@bym.oslo.kommune.no
Org. nr.: 996 922 766
oslo.kommune.no

Innhold

Grunnsinformasjon 3
Kontaktinformasjon: 3
Beskrivelse av prosjektet 4
Områdebeskrivelse 4
Historie 4
Nøkkeldata 6
Adkomstvei 6
Arbeidsplan 7
Griseputten 8
Hensyn Griseputten 10
Adkomst 10
Tryggdalsmåsan 11
Hensyn Tryggdalsmåsan 13
Adkomst 13
Stormåsan 14
Hensyn Stormåsan 16
Adkomst 16
Potensiell måloppnåelse 17
Forbedring av økologisk status 17
Redusere klimagassutslipp 17
Naturopplevelse 17
Restaureringsarbeid 17
Administrasjon 17
Forberedelser 17
Hogst 18
Transport og rigging 18
Krav til teknisk utstyr og HMS 18
Etterarbeid 19

Grunninformasjon

Bymiljøetaten i Oslo Kommune har ansvaret for drift og forvaltning av Oslo kommunes skoger. Skogeiendommen på ca. 170 000 dekar er blant Norges viktigste områder for friluftsliv. Hoveddelen av eiendommen ligger i Oslo Kommune, men deler av eiendommen ligger også i nabokommuner.

Forvaltning og drift av denne eiendommen er forankret i dokumentet Mål og retningslinjer for forvaltning og drift av Oslo kommunes skoger, som er vedtatt av Oslo bystyre. Et av målene i dette dokumentet er å restaurere og vedlikeholde våtmarksområder med henblikk på å forbedre økologisk tilstand og oppnå gunstige klimaeffekter.

Prosjektet administreres av Skog- og landskapsavdelingen i Bymiljøetaten. Etaten søker, via Fylkesmannen i Oslo og Viken, Miljødirektoratet om midler til å dekke kostnader dette prosjektet vil medføre.

Kontaktinformasjon:
Oslo Kommune Bymiljøetaten

Org.nr. 996922766

Karvesvingen 3

0579 OSLO

postmottak@bym.oslo.kommune.no

Sentralbord: 21 80 21 80

Prosjektet administreres av Skog- og landskapsavdelingen.

Kontaktperson for prosjektet:

Bjørnar Johansen (bjornar.johansen@bym.oslo.kommune.no) / 476 15 961)

Beskrivelse av prosjektet

Områdebeskrivelse

Griseputten, Stormåsan og Tryggdalsmåsan ligger nord for Slengfehøgda i Lillomarka i Oslo kommune (og Nittedal kommune). Se figur 1. Griseputten ligger i Lillomarka Naturreservat og en liten del i nord ligger i Nittedal Kommune. Gårds- og bruksnummer er (Griseputten)75/135, (Stormåsan) 95/6, (Tryggdalsmåsan)95/6-95/10. Geografiske koordinater er UTM WGS1984 Sone 32N (Griseputten) 59.99701°N 10.84160°E, (Stormåsan) 59.99913°N 10.84765°E, (Tryggdalsmåsan)59.99488°N 10.84810°E. Størstedelen av det berørte området eies av Oslo kommune og forvaltes av Bymiljøetaten.

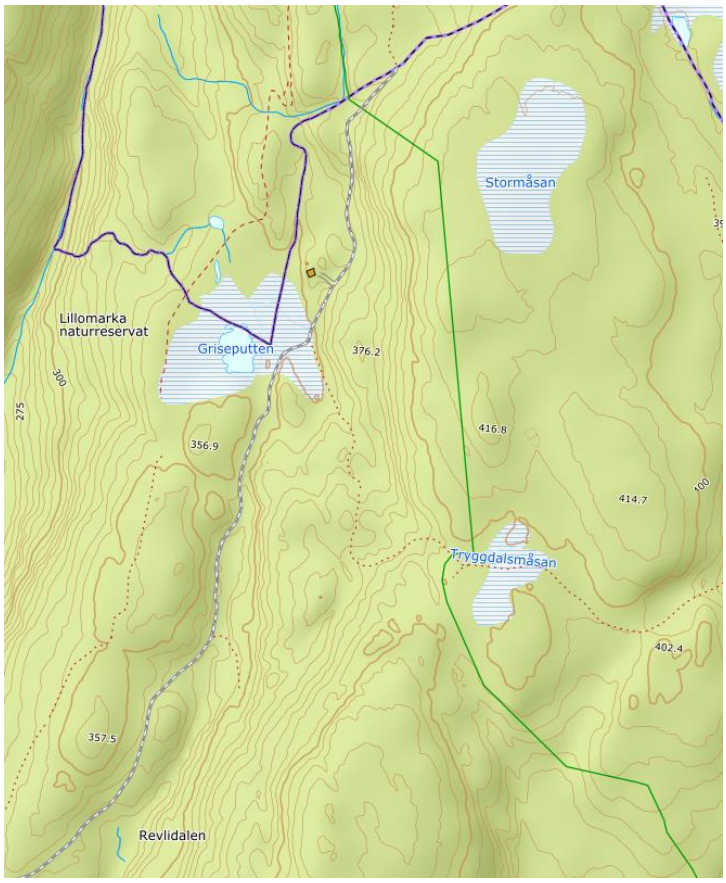

Figur 1: Oversiktskart over området (www.norgeskart.no)

Historie

Etter andre verdenskrig ble det vanlig å grøfte myrer for å øke skogproduksjonene og sikre tømmerressurser. Mange av myrene i Oslo kommunes skoger ble grøftet og plantet til med gran, andre ble grøftet for å øke produksjonen på skogen som allerede var tilstede. Det er usikkert når grøftinga begynte. Myrene var intakte i 1946, men av flyfoto fra 1971 er grøftene godt synlige. Se bilde 2-10.

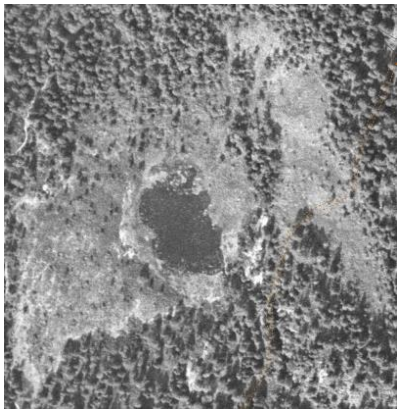

Bilde 1: Griseputten 1937

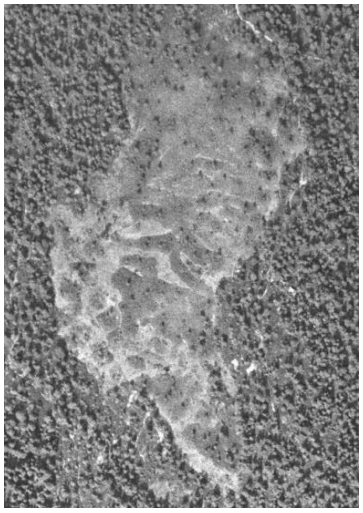

Bilde 2: Stormåsan 1937

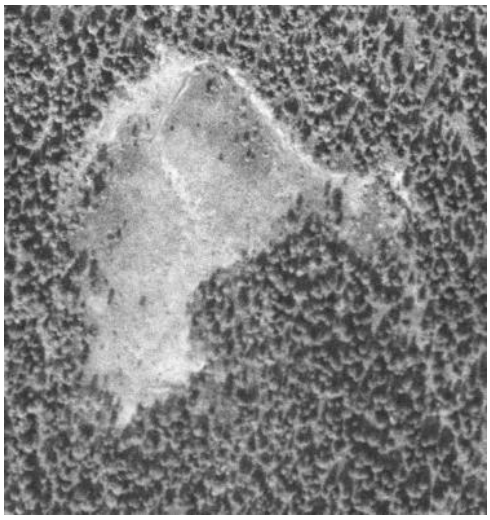

Bilde 3: Tryggdalsmåsan 1937

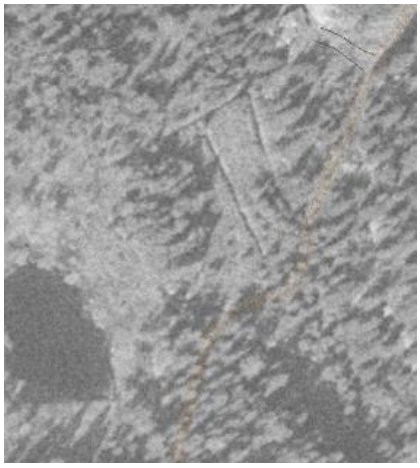

Bilde 4: Griseputten 1971

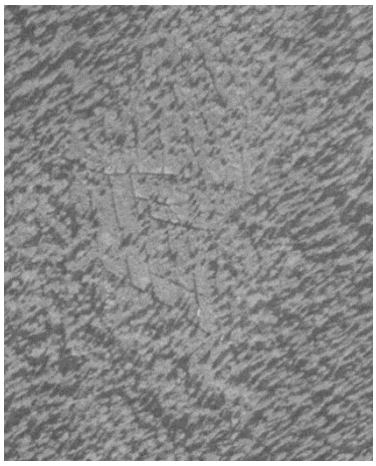

Bilde 5: Stormåsan 1971

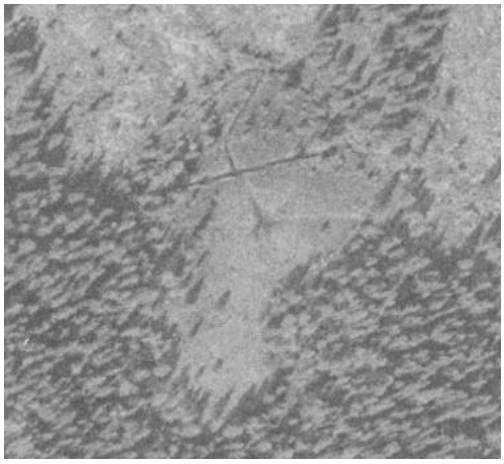

Bilde 6: Tryggdalsmåsan 1971

Bilde 7: Griseputten 2020

Bilde 8: Stormåsan 2020

Bilde 9: Tryggdalsmåsan 2020

Oslo kommune
Bymiljøetaten
Skog og landskap

Besøksadresse:
Karvesvingen 3, 0579 Oslo
Postadresse:
Postboks 636 Løren, 0507 Oslo

Telefon: +47 21 80 21 80
postmottak@bym.oslo.kommune.no
Org. nr.: 996 922 766
oslo.kommune.no

Nøkkeldata

Figur 2 viser størrelse, grøftelengde og avstander til de tre delene av prosjektet.

	Griseputten	Stormåsan	Tryggdalsmåsan
Meter grøft	960	2730	480
Antall demninger	36	112	20
Areal som skal ryddes for vegetasjon etter nærmere avtale (ikke snauhogges)	9 daa	36 daa	5,5 daa
Avstander som må beltes	Evensetermyra – Griseputten 2000m	Griseputten-Stormåsan 800m (alternativ trase 900m)	Griseputten-Tryggdalsmåsan 450m
Behov for klopp	75m	125m	95m

Figur 2. Oversikt over tiltakene på de tre delene av prosjektet.

Adkomstvei

Innkjøring fra Solemskogen, via Setertjern, eller via Lilloseterveien fra Ammerud. Se figur 3.

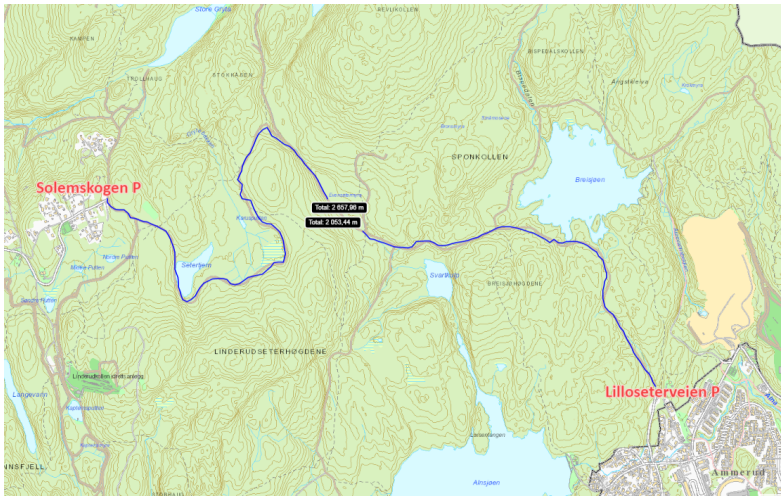

Figur 3. Oversikt over adkomstvei

Oslo kommune
Bymiljøetaten
Skog og landskap

Besøksadresse:
Karvesvingen 3, 0579 Oslo
Postadresse:
Postboks 636 Løren, 0507 Oslo

Telefon: +47 21 80 21 80
postmottak@bym.oslo.kommune.no
Org. nr.: 996 922 766
oslo.kommune.no

Arbeidsplan

Se figur 4 for plan for demninger/plugging. Se avsnitt om transport og rigging for mer detaljert informasjon.

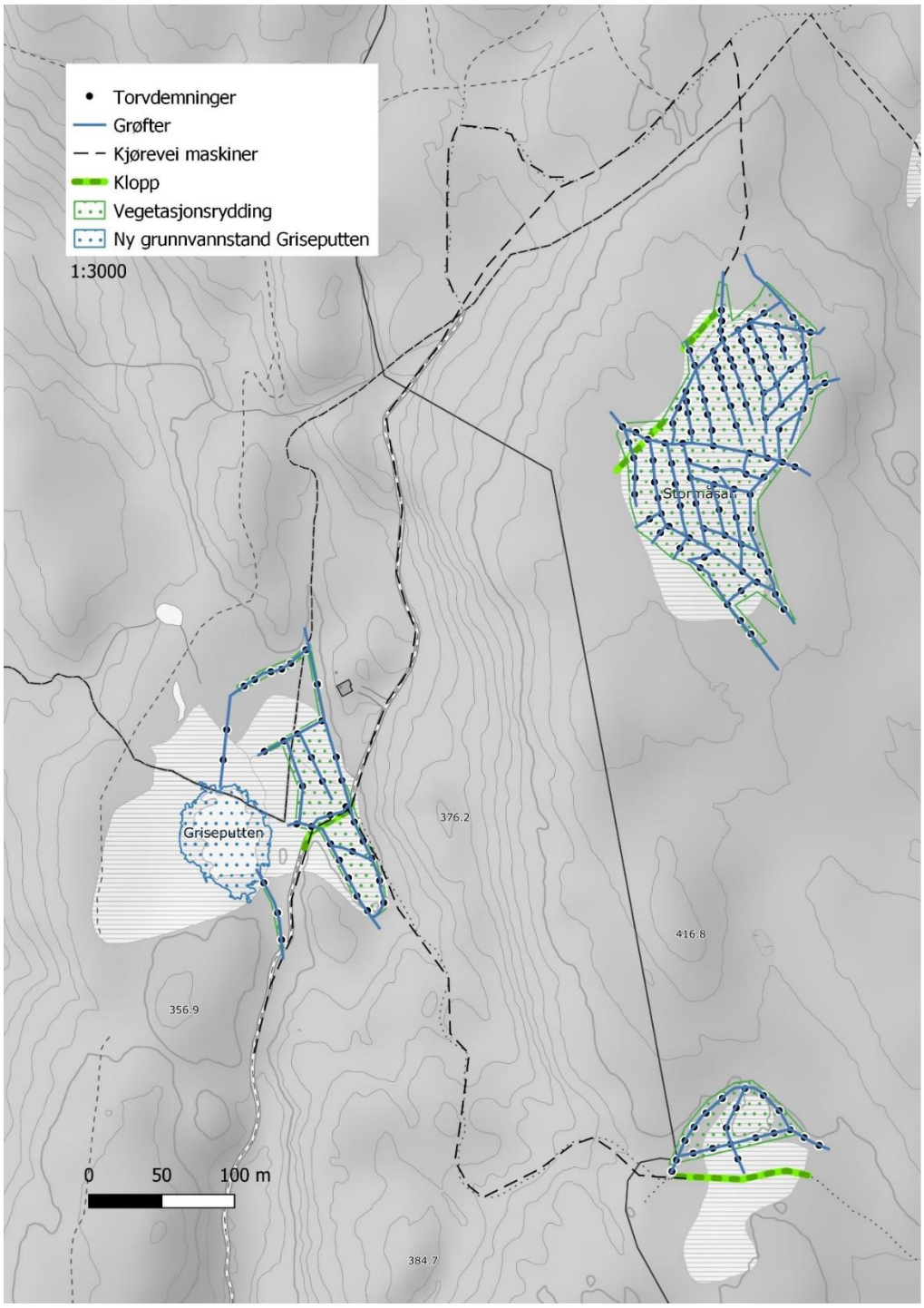

Figur 4. Plan for tetting av grøfter, med plugger og demninger.

Griseputten

Griseputten er et skogsvann på Ca. 2 dekar, vannet er omkranset av myr. I nordøst er området grøftet, og tilplantet med gran. Vannet renner ned i myra fra nord-øst og sør-øst, videre ut i nord-vest, ned grytedalen og sørover til store gryta.

Blå strek på figur 5 markerer kommunegrensen. Nordre del av griseputten ligger i Nittedal kommune, tillatelse fra Nittedal kommune ligger vedlagt (vedlegg 1).

Figur 6 viser terrengmodell med fuktkart. Se figur 7 for detaljert arbeidsplan for Griseputten.

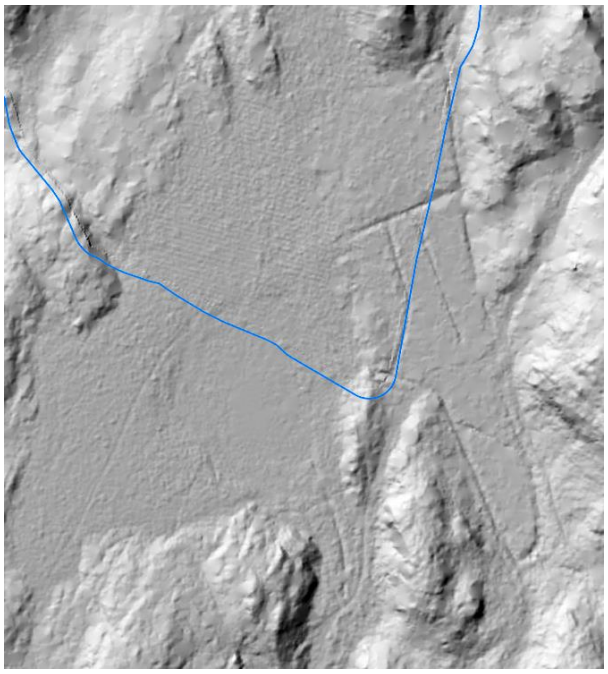

Figur 5: Lidar 2015/2016 (www.hoydedata.no).

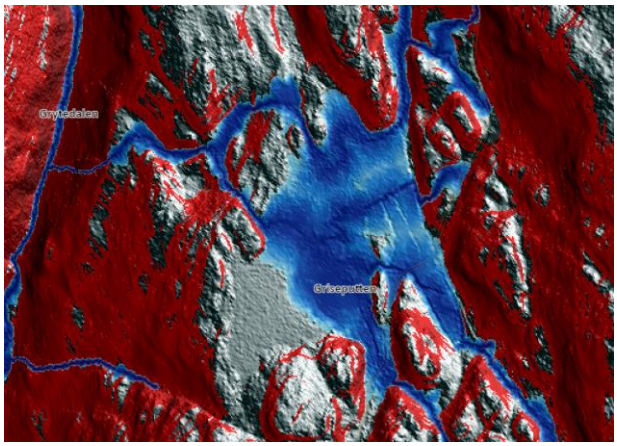

Figur 6. Terrengmodell med fuktkart

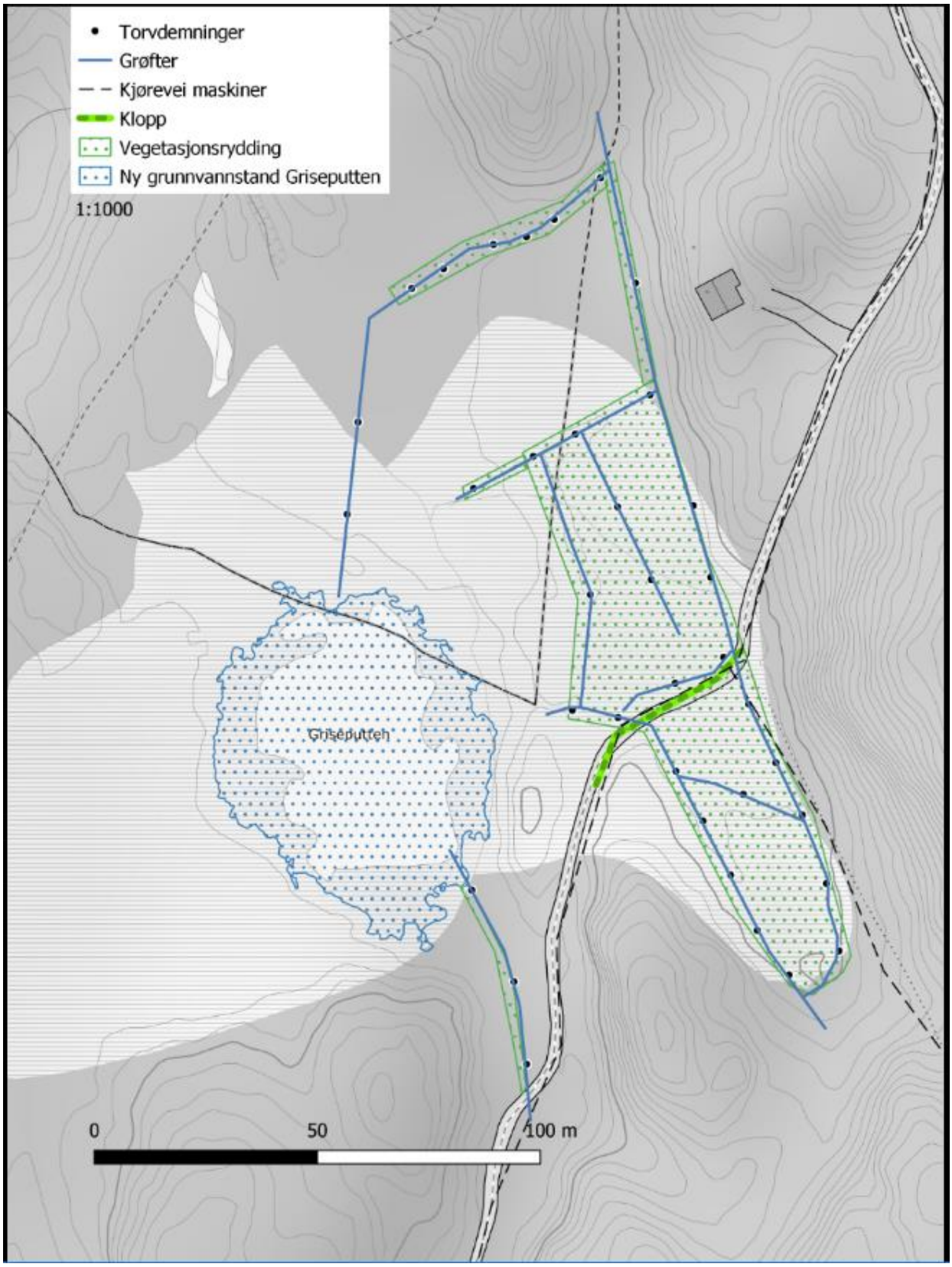

Figur 7. Detaljkart Griseputten

Hensyn Griseputten

Miljødivisjonen i Bymiljøetaten er positive til restaurering av myra. I følge Artskart per september 2020, er det registrert flere livskraftige arter (LC) i myra. Det er ikke antatt at restaureringsarbeidet vil ødelegge for disse. Det er ikke registrert kulturminner i eller i umiddelbar nærheten av myra.

Griseputten ligger innenfor Lillomarka naturreservat, og grenser i tillegg til Naturtypen gammelgranskog. Fylkesmannen i Oslo og Viken er forvaltningsmyndighet for dette området. Følgelig trengs det tillatelse fra overnevnte for hogst i området. (Vedlegg 2.)

Adkomst

Fra Evenseterbekken blir veien dårlig, gravemaskin må sannsynligvis belte seg opp fra dette punktet Dette er markert i kartet i figur 6 med blå prikk. Det er ca. 1300 meter opp til Griseputten.

Figur 8: Adkomstvei fra snuplassen til Griseputten. Ca. 2000m.

Tryggdalsmåsan

Tryggdalsmåsan er fortsatt delvis intakt, myra er kun grøftet i nordenden. Området fremstår fortsatt som en åpen myr, og det er relativt lite vegetasjon som må ryddes.

Grøftene som kan ses på figur 9 leder vannet ut i vest, hvor det renner nordover mot Griseputten. Se også figur 10 som viser fuktkart over dette området. Figur 11 viser oversikt over planlagt restaurering.

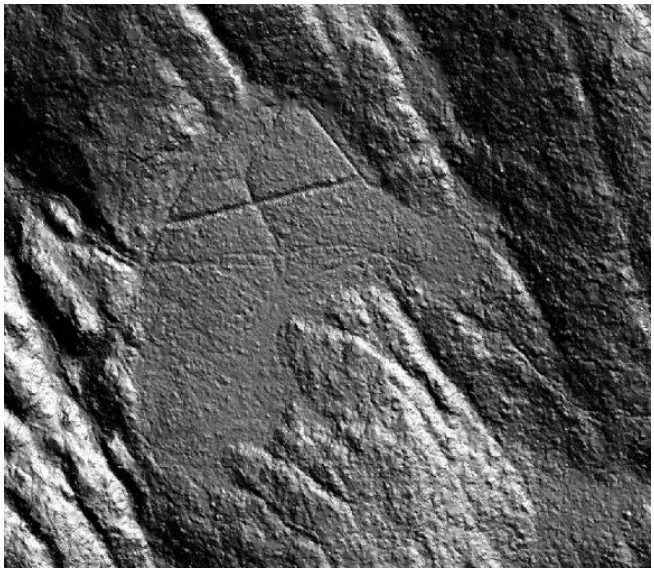

Figur 9: Grøftene er plassert nord på myra (Lidar 2019)

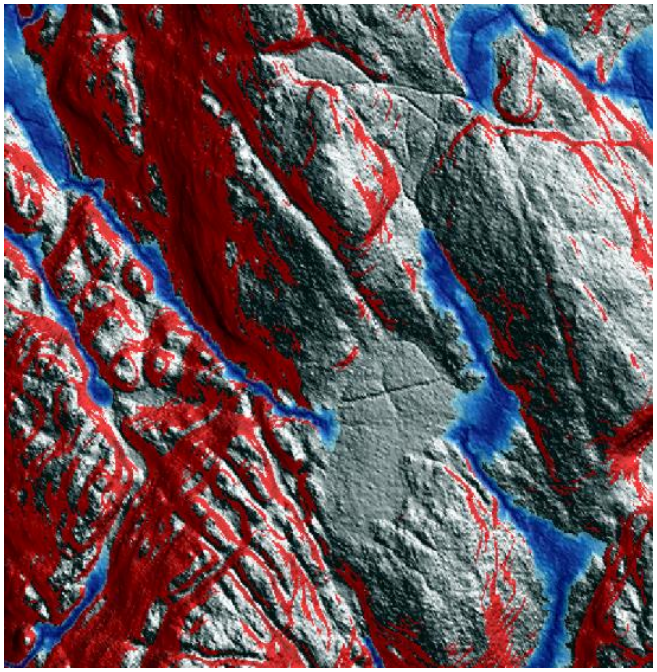

Figur 10: Terrengmodell med fuktkart

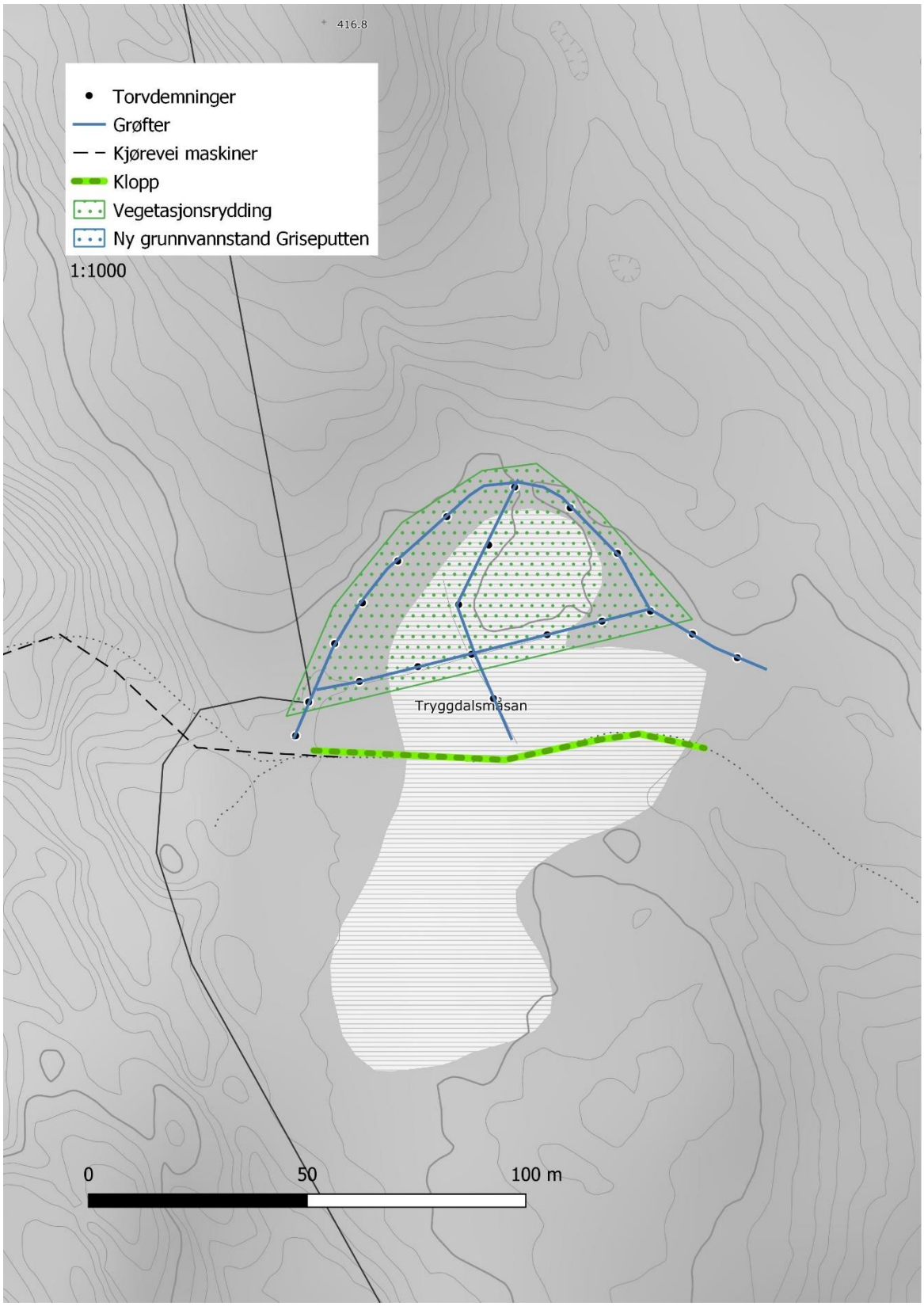

Figur 11: Detaljkart Tryggdalsmåsan

Hensyn Tryggdalsmåsan

Miljødivisjonen i Bymiljøetaten er positive til restaurering av myra. I følge Artskart per september 2020, er det registrert flere livskraftige arter (LC) i og i nærheten av myra, det er ikke antatt at restaureringsarbeidet vil ødelegge for disse. Det er ikke registrert kulturminner i eller i umiddelbar nærheten av myra.

Adkomst

Innkjøring vil bli på ca 500 meter, her må gravemaskinen belte seg opp til myra langs skiløypa, se figur 12.

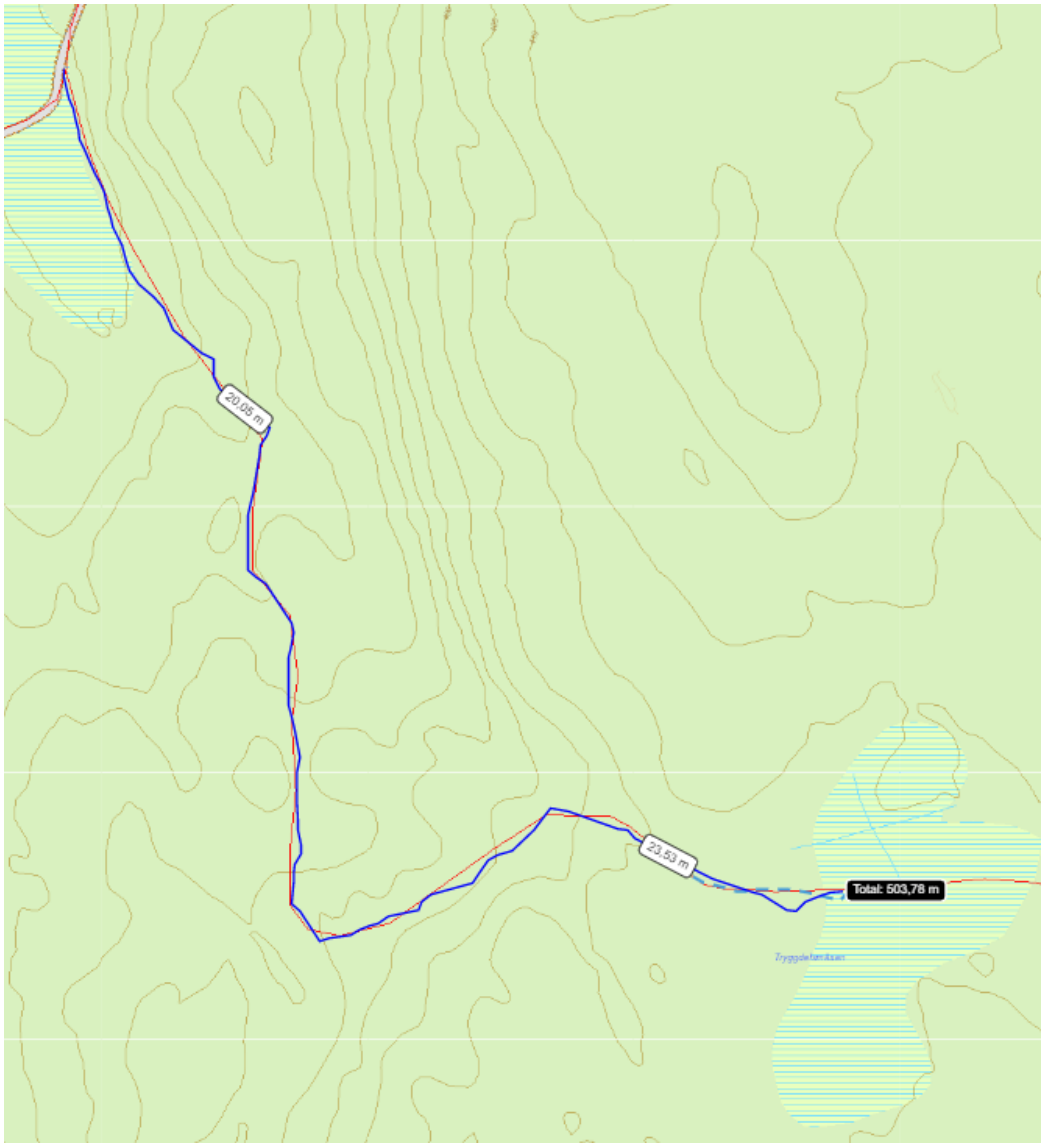

Figur 12: Innkjøring fra Griseputten til Tryggdalsmåsan

Stormåsan

Stormåsan er en høymyr på ca.22 dekar. Den er omfattende grøftet og er nå dekket vegetasjon. Ved undersøkelser gjort i felt av Statens naturoppsyn og Bymiljøetaten er konklusjonen at det fortsatt er rikelig med torvmoser igjen i myra. Se figur 13 og 14 for terrengmodell og fuktkart. Figur 15 viser plan for restaurering.

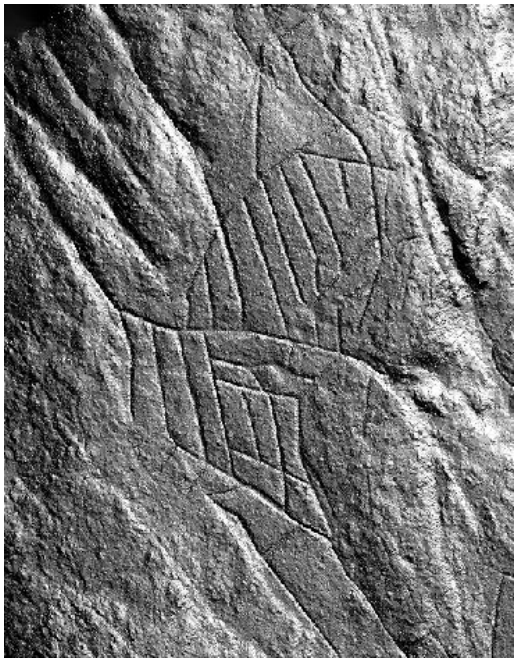

Figur 13: Terrengmodell (Lidar 2019)

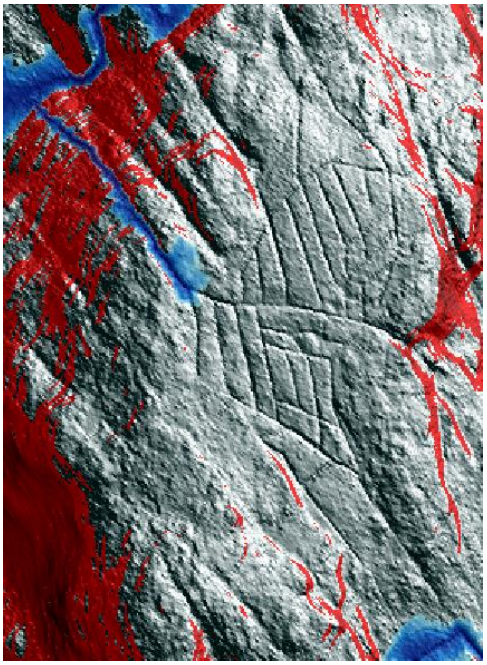

Figur 14: Terrengmodell med fuktkart

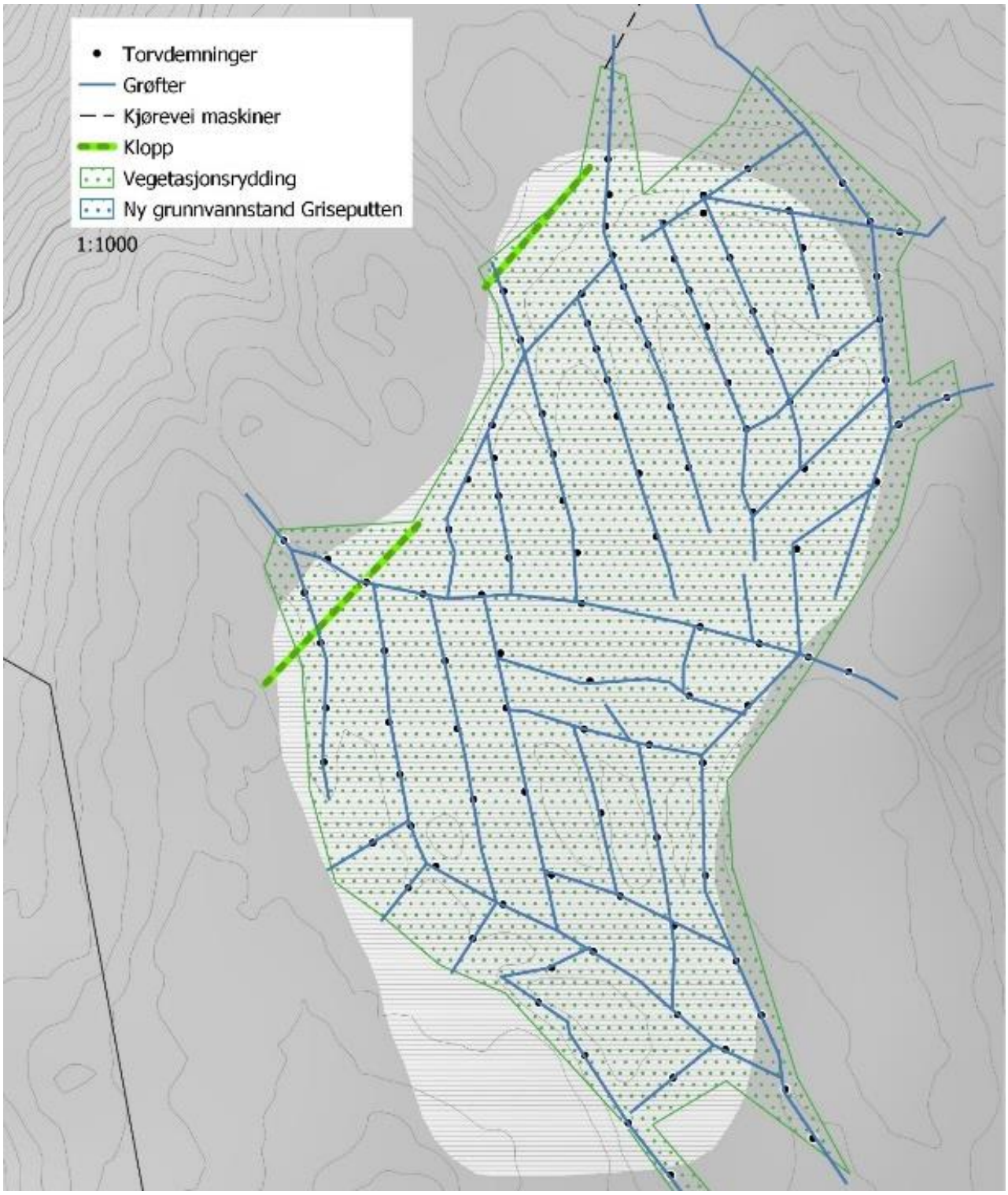

Figur 15. Detaljkart Stormåsan

Hensyn Stormåsan

Miljødivisjonen i Bymiljøetaten er positive til restaurering av myra. I følge Artskart per august 2020, er det ikke registrert noen rødlistede arter i eller i tilknytting til myra. Det er ikke registrert kulturminner i eller i umiddelbar nærheten av myra.

Restaureringsarbeidet vil innebære hogst. For ikke å forstyrre hekkende fugler blir ikke arbeidet utført i hekketiden. Det vil være tilstrekkelig å holde hogstarbeidet utenfor tidsrommet 01.05-15.06. Hogstarbeidet vil bli planlagt og utført av Bymiljøetatens egne ansatte.

Adkomst

Det er ca. 900 meter fra griseputten til Stormåsan. Adkomst vil følge skiløypa fra Griseputten. Det vil være noen våte partier hvor kjørematter/klopper må legges ut. Se figur

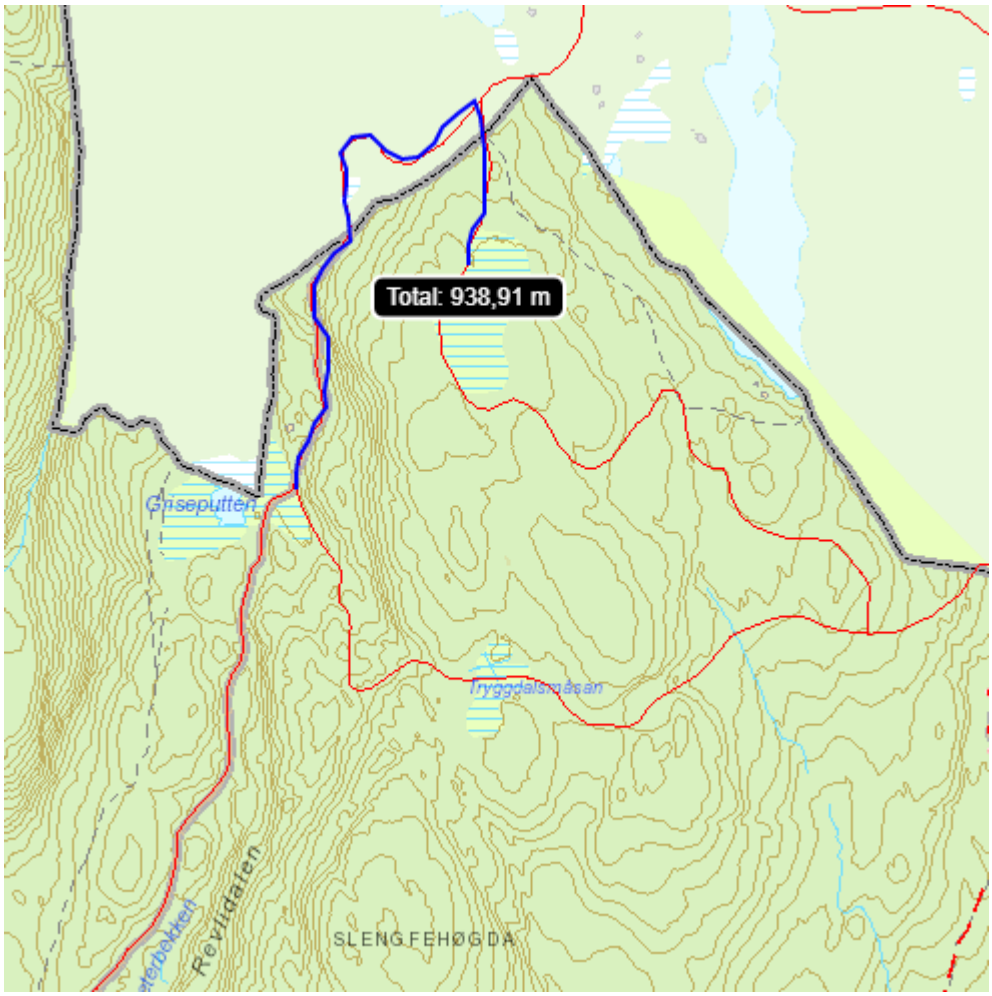

Figur 16: Innkjøring fra Griseputten til Stormåsan

Potensiell måloppnåelse

Forbedring av økologisk status
Det er ikke registrert hensynskrevende arter på eller i umiddelbar nærhet av myrene. Det er sannsynlig at artsrikdommen var høyere da de var intakte. Grøfting og drenering av myra har nok bidratt til lavere artsrikdom. Ved økning av grunnvannsstanden er det sannsynlig at man oppnår en høyere rikdom av arter som er tilknyttet disse myrområdene. Etableringen av disse artene vil gå på bekostning av arter som er rikelig representert i omkringliggende områder. Ettersom disse myrene ligger et stykke fra allfarvei, har vi et håp om at det med tid vil etablere seg orrfuglleik i området.

Redusere klimagassutslipp
Griseputten, Tryggdalsmåsan og Stormåsan er til sammen på over 50 dekar. Restaurering av myrene vil bidra til økt grunnvannsstand, noe som vil bedre vekstvilkårene for torvdannende artsgrupper. En økt vannstand vil også bidra til å bremse og etter hvert reversere uttørkingen av myrområdene. Grøftesystemene er omfattende, og en restaurering vil potensielt bidra til å opparbeide et betydelig volum av torvdannende arter. Dette vil gi myrene økt karbonlagringspotensiale og bidra til redusert klimagassutslipp.

Naturopplevelse
Lillomarka er et populært tur og rekreasjonsområde, sommer som vinter. Det er flere stier i området, og det går skiløyper forbi alle tre myrene. En åpning av områdene, og tilbakestilling av vannstanden vil være et positivt tiltak i forhold til naturopplevelse og turglede.

Restaureringsarbeid

Administrasjon
Prosjektet administreres av Skog- og landskapsavdelingen i Bymiljøetaten. Etaten søker Miljødirektoratet via Fylkesmannen i Oslo og Viken om midler til å dekke kostnader prosjektet vil medføre. Se for øvrig kontaktinformasjon innledningsvis i dette dokumentet. Det praktiske arbeidet ved restaureringen vil utføres delvis av Bymiljøetatens egne ansatte, samt med graveentreprenør som Fylkesmannen i Oslo og Viken har rammeavtale med.

Forberedelser
Skog- og landskapsavdelingen har søkt å finne et best mulig kunnskapsgrunnlag om myrområdene. Dette gjøres i samarbeid med Miljødivisjonen i Bymiljøetaten, som er miljøforvaltningsmyndighet, samt aktuelle organisasjoner som kan være interessert i myras naturmangfold og kulturhistorie.

Skog- og landskapsavdelingen vil varsle aktuelle interesseorganisasjoner om utførelse av prosjektet. Avdelingen sørger også for å stille med mannskap til utførelse av hogstarbeidet, samt å sørge for at disse innehar rett kompetanse og får god arbeidsinstruks og oppfølging i felt.

Avdelingen skal også sørge for tilgang på riktige verktøy og redskaper. Skilting for besøkende med informasjon om prosjektet vil også avdelingen ta seg av.

Hogst

Det er nødvendig med hogst på myra før restaureringsarbeidet vil kunne starte. Bymiljøetatens ansatte har god kompetanse på skogsarbeid, og vil utføre dette arbeidet. Bymiljøetaten disponerer også riktig verktøy og utstyr, inkludert både tyngre og lettere maskiner til og eventuelt transportere hogstavfall vekk fra selve myra. Det er aktuelt å legge noe av hogstavfallet i grøftene, men en del må transporteres vekk. Hogsten vil bli utført maskinelt og motormanuelt. Tømmeret vil bli transportert ut av området med lassbærer. Arbeidet vil bli utført utenom hekketiden (1.mai - 15. juni). Hogsten vil bli utført vinter 2020/2021, med forbehold om gunstige driftsforhold.

Helt konkret skal hogstmaskinen utføre arbeidet ved å kjøre i kanten av myra der bæringen er best og oppkviste trærne foran maskinen. Ved nødvendige kryssinger, kavles og bares torven såpass (som for øvrig), at bæreevnen forsterkes til å kunne tåle maskinens vekt. Eventuelt legges det ut egne kjørelemmer. På de bløteste partiene felles det motormanuelt ut mot kantene, slik at hogstmaskinen får tak i det enkelte treet til videre prosessering.

Utkjøring vil fortrinnsvis skje med beltegående lassbærer (Terri 34c), men med riktige driftsforhold vil også større maskin kunne benyttes.

Bymiljøetaten søker via Fylkesmannen i Oslo og Viken, Miljødirektoratet om dekking av kostnadene hogsten på Stormåsan vil medføre. Kostnader knyttet til hogsten ved Griseputten og Tryggdalsmåsan vil Bymiljøetaten selv ta. Vi har beregnet ca. tre dagers drift med hogstmaskin (John Deere 1070), med en timepris på 1400 kr. 7 timer x 3 dager x 1400kr/t = 29400 kr. Det blir en estimert kostnad på ca. 30 000 kroner.

Transport og rigging

Transport av gravemaskin og annet stort utstyr må skje fra parkeringsplassen ved Solemskogen eller ved parkeringa på Ammerud (Bilde 6). Det er skogsbilvei inn til Evensetermyra, og gravemaskinen må belte seg opp derifra. Det er ca. 2000-2500 meter fra parkeringen til myra. Som snuplass for lastebil eller lignende, kan veikrysset vest for Svartkulp benyttes. Transportbiler og annet utsyr må plasseres på parkeringa ved Solemskogen. Bymiljøetaten vil sørge for kjøretillatelser og åpne bommer. Skogsbilveien er et populært turområde, så det er viktig at turgåere og publikum blir hindret i minst mulig grad. Fartsgrense er 30 km/t, men betydelig mindre fart må beregnes ved møte med publikum.

Krav til teknisk utstyr og HMS

Bymiljøetaten er ansvarlig for å overholde egne HMS-bestemmelser når deres eget mannskap utfører arbeid. Entreprenøren må følge egne HMS-bestemmelser. I tilfelle hydraulikklekkasje eller liknende skal absorbent være tilgjengelig – dette gjelder både Bymiljøetaten og

entreprenøren. Det skal alltid vises hensyn til turfolket i området. Entreprenør må ha gravemaskin med ekstra god bæreevne.

Etterarbeid

Bymiljøetaten vil følge opp arbeidet i felt. Tiltaket vil bli dokumentert med bilder og beskrivelser, som vil bli brukt til internt bruk. Bymiljøetaten vil også imøtekomme eventuelle rapporteringskrav fra Fylkesmannen og/eller Miljødirektoratet.